

Maa- ja metsätalousministeriö Kalastusasetus luonnos 02.04.2015

Kommentteja kalastusasetus luonnokseen

Asetusluonnos sisältää epämääräisiä ja siksi tulkinnanvaraisia termejä. Varsinkin termit *vaelluskalavesistö* ja *vaellusyhteys* sekä näiden yhteyteen liitetyt rajoituksia selittävät muut sanamuodot ovat tulkinnan kannalta erittäin vaikeaselkoisia ilmaisuja, joiden sisältöä ja tarkoitusta ei ole avattu. Mikäli näitä ei kyetä asetuksessa tarkasti määrittelemään, haetaan niiden tulkintaa tuomioistuimissa. Järkevää olisi, että mikäli termejä halutaan käyttää, ne tulee määritellä tarkasti ja sen lisäksi alueelliselle kalatalousviranomaiselle annetaan mahdollisuus ratkaista paikallisesti alueen erityispiirteet huomioiden, missä tapauksissa termejä alueella on tarkoituksenmukaista soveltaa.

Kysymyksiä herättää myös, että mihin asetuksen rajoituksilla tähdätään vesistöissä, jotka ovat voimakkaassa voimataloudellisessa käytössä ja joissa ei ole tutkimuksin todettu lisääntyviä luonnonvaraisia taimenkantoja lukuun ottamatta puroissa eläviä paikallisia kantoja, joita yleisesti kutsutaan tammukoiksi eli purotaimeniksi. On tiedostettava, että nämä kannat eivät ole kalastuksen vuoksi uhattuja.

Asetuksen 1§:n 2.mom.sanotaan:

"...ei koske taimenta, joka on pyydetty sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä."

2§ (pyyntimitat luonnonvesistä pyydetyille kaloille) jatkaa:

Kohta 2) *"Sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä, pyydetty taimen vähintään 20 cm."*

Milloin vaellusyhteyden katsotaan muodostuneen ja olevan olemassa? Käykö perusteeksi pelkkä vaellusyhteys, ottamatta huomioon, onko ala- tai yläpuolisella vesistöllä edellytyksiä toimia taimenen syönnösalueena?

Asetuksesta voi myös tulkita, että se tulee nostamaan näiden paikallisten luonnonvaraisten purotaimenien alamitan jopa 50 cm tai 60 cm:in ja vuoden 2018 jälkeen rauhoittaa sen leveysasteen 67°00'N eteläpuolella kokonaan. Kalastusalueissa ei tavoiteta, mihin tällä pyritään. Esitys on järjetön.

Lisäksi, jos kysymyksessä on lampi tai järvi, johon ei laske vesiä ja josta ei laske vesiä eikä näin ollen muodosta teoriassakaan vaellusyhteyttä, ei ole perusteltua asettaa minkäänlaisia alamittoja kaloille, joiden istutukset on suoritettu muilla kuin tutkimukseen, kalanviljelyyn tai muilla vastaavilla erityisperusteilla.

Asetukseen tulee ehdottomasti kirjata mahdollisuus hakea alueelliselta kalatalousviranomaiselta muutosta asetuksessa mainittuihin rajoituksiin ja alamittoihin laajemmin, kuin mitä 3§:ssä on sanottu. Viranomaiselle tulee antaa lähtökohtaisesti mahdollisuus poistaa alamitta kokonaan, jos se nähdään perustelluksi.

Esimerkkejä.

1 §

Seuraavat kalat ovat rauhoitettuja:

8. *"Siika mereen laskevassa joessa ja purossa syys-, loka- ja marraskuussa."*

- Miten määritellään mereen laskeva joki ja puro? Eivätkö kaikki vedet laske mereen?

2. mom.

- Mitä tarkoitetaan vaellusyhteydellä?

12§ Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa on kalastus verkolla kielletty elokuun 15. marraskuun 30. päivään.

- Edelleen; miten määritellään vaelluskalavesistö? Luetaanko Kemijoen vesistö vaelluskalavesistöksi ja millä perusteella? Kemijoen kaikki joet ja sivupurot laskevat mereen, mutta toistaiseksi kaloilla ei ole vapaata vaellusyhteyttä mereen kuin yhteen suuntaan, alavirtaan. Miten esim. kalastuksen valvonnassa tulkitaan vaelluskalavesistö?

Kuten edellä on jo mainittu, ensin tulee määritellä sanatarkasti, mikä on vaelluskalavesistö, jonka jälkeen tulee määritellä, mitä tarkoitetaan vaellusyhteydellä. Sen lisäksi tulee määritellä, mitä tarkoitetaan vaelluskalavesistöön kuuluvalla joella. Jo nyt on tulkintaepäselvyyttä esimerkiksi siitä, luetaanko Kemijoen ja Kitisen rakennetut osat vaelluskalavesistöön kuuluvaksi joeksi vai patoallasketjuksi, jotka eivät ole sen enempää jokia kuin järviäkään. Nämä Kemijokeen ja Kitiseen voimataloudelle rakennetut jokialtaat, herää kysymys? Miten näihin sovelletaan vuoden 2016 alussa voimaan tulevaa valtakunnallista viehelupaa. Kuuluvatko jokialtaat luvan piiriin, vai tuleeko kaikkien yli 18- vuotiaiden hankkia erillinen vaelluskalavesistöön kuuluva viehelupa? Voiko paikallinen ELY asian ratkaista kalastusalueiden kanssa ?

Määrittely on tärkeää, koska asetuksen 12§ kieltää verkkokalastuksen 15.8.-30.11. em. vesissä, mikäli ne luetaan jokivesiksi, jotka kuuluvat vaelluskalavesistöön. Vai täytyykö em. termien lisäksi täyttyä myös se, että vesissä on vaellusyhteys? Mitä tämä tarkoittaa?

Rasvaevällinen ja rasvaevätön taimen

Esityksen 1§ mukaan vuodesta 2019 alusta rasvaevällinen taimen on rauhoitettu leveysasteen 67°00'N eteläpuolella.

15 §:n mukaan vuodesta 2017 alkaen on vähintään vuoden ikäisinä istutettavien taimenien rasvaevä leikattava pois.

Mitä tämä kaikki tarkoittaa?

Mikäli vuosi 2017 on ensimmäinen vuosi, jolloin istutettavien taimenten rasvaevä täytyy leikata pois, tarkoittaako tämä sitä, että vuoden 2016 loppuun saakka voidaan istuttaa rasvaevällisiä taimenia?

Mikäli näin on, vuoteen 2016 saakka istutettavat taimenien poikaset eivät saavuta pyyntikokoa vuoden 2018 loppuun mennessä ja vuoden 2019 alusta lähtien ne ovat rauhoitettuja. Tämä koskee myös taimenia, jotka on istutettu kompensatioina eli velvoitteina korvaamaan sitä kalataloudellista menetystä, joka vesistöarakentamisesta on aiheutunut.

Saavuttaakseen 50 cm tai 60 cm:n mitan, taimen tarvitsee istutuksen jälkeen hyvissäkin olosuhteissa aikaa 4-6 vuotta.

Toteutuessaan esitys tulee rajaamaan kompensatioksi tarkoitettut istutukset kalastuksen ulkopuolelle. Käytännössä vuoden 2014 jälkeen istutettuja rasvaevällisiä taimenia ei voi asetuksen mukaan enää kalastaa, koska ennen kuin ne saavuttavat asetuksen salliman 60 cm:n pyyntimitan, ne rauhoitetaan lopullisesti vuodesta 2019 alkaen. Maksaako valtio vesialueen omistajille eli vahingonkäräjöille vesioikeuden määräämien velvoiteistutusten käyttökiellosta johtuvan menetyksen?

Sodankylän Kalastusalueen / Lapin Vapaa-ajankalastajat ry:n puheenjohtaja

Jorma Kaaretkoski

Ivalontie 2057, 99600 Sodankylä puh. 040 5696488 sähköp. puheenjohtajalvk@gmail.com

